Uhut-šeura tukiu karjalaista perintyö

Tämä vuosi on Uhut-šeuran istorijašša juhlavuosi. Yhteiskunnallini šeura rekisteröitih iččenäisekši kanšalaisjärješšökši pakkaiskuušša 2000.

Vain još laškie vuuvvet alušta šuaten, niin voit pruasnuija šeuran 25-vuotispäivyäki, šentäh kun šajekuušša vuotena 1990 Karjalan Rahvahan Liiton yhteyteh peruššettih Uhtuon karjalaisien kulttuurijärještö Uhtua šeura. Še loi lujan peruštan nykyjäh toimijalla Uhutšeuralla – ilmain Uhtua šeurua ei olis Uhut-šeurua.

Šeura peruššettih Uhtuon kantaeläjät ta Kalevalah lähikylistä piirikeškukšeh muuttunehien lapšet. Uhut-šeurah liitty yli 30 henkie ta lisäkši ryhmäjäšeninä Kalevalan kanšanteatteri ta veteranien naiskuoro. Šeuran enšimmäisekši piämiehekši tuli piirilehen piätoimittaja Viktor Melentjev. Järještön tarkotukšena oli tukie karjalan kieltä, kulttuurie ta perintehie. Eri vuosina šeuran hallinnošša oltih Natalja Borzenkova, Vilho Denisov, Natalja Jevsejeva, Tamara Kalenova, Galina Kondratjeva, Valentina Kovalenko, Aleksei Ležojev, L'ubov Kutavkina, Olga Melčakova, Anton Haurinen, Valeri Lesonen, Oiva Mäkela, Valentina Saburova,Veikko Pällinen.

Vuotena 1992 yhteistyöh Uhtua šeuran kera liitty Uhtuon šeuvun perinnehšeura Šuomešta, šen enšimmäisenä piämiehenä oli uhtuošta-lähtöni Paavo Ahava. Yhteistoiminta vuosien aikana on toteuvuttu monet kulttuuriprojektit. Enšimmäini niistä oli Uhtuon karjalaisien kešäpruasniekan elävyttämini. Še šai kannatušta niin Kalevalan piirissä kuin Šuomeššaki. Pruasniekka-projekti tuli perintehellisekši piirin ičehallinnon kulttuuriošašton johtajan Nina Zubanovan avušta.

Vuotena 1991 kalevalalaini Vladimir Denisov kävi Helsinkissä Karjalan Rahvahan Liiton ta Karjalan Šivissyššeuran järještämän kyykkätuomarinkurššin. Myöhemmin hiän perušti Kalevalah kyykkäjoukkuvehen, ta šiitä lähtien Uhtuošša on aina ollun kyykkätoimintua. Šeuran kyykkäjoukkuveh on ošallištun Kuivajärven pruasniekan kyykkäotteluih ta muih kilpailuih Karjalašša ta Šuomešša.

Kalevalan keškikoulušša opaštajien Tamara Kalenovan ta Natalja Jevsejevan, ta šiita Valentina Kovalenkon ta Galina Gerasimovan anšijošta ruvettih kiinnittämäh šuurempua huomijota karjalan kielen ta kotišeutuistorijan opaššukšeh.

Oiva Mäkelä tuli šeuran johtajakši voimua ta toivehta täytenä. Lyhyöššä elämäššäh hiän kerkisi ruatua oikein äijän. Hänen johton aikana ilmešty Uhtuan-uutiset -lehti, mitä luvettih Šuomeššaki. Olleššah Uhut-šeuran jäšenenä Oiva Makelä oli vuosina1994–1998 Kalevalan piirin johtajana. Juuri näinä vuosina piirissä alko ruatua KALEVALA-rakennuškoulutušprojekti.

Tämän projektin kautti Kalevalah šuatih puukuivamo, tiilitehaš, ortodoksini kirikkö, lapšien neuvola ta šynnytyšlaitoš, luterilaini kirikkö ta Uhut-šeuran – toimiston talo. Kaikki tämä toteutu Kalevalan piirin, Karjalan ta Šuomen hallintojen yhteisvoimilla. Pitäy šanuo, jotta nämä idejat šynnyttih Kalevalan ta Helsinkin Uhtua-šeuroissa.

Šiihaikah oli vilkaštun kulttuuritoiminta ystävyškuntijen välillä, ta Uhut-šeura oli järještän Šuomeh monie esityšmatkoja Kalevalan kanšanteatterilla, Kantele-yhtyvehellä, Hepokatit-lapšienyhtyvehellä, Kalevala-folkloriryhmällä, Elegia-naiskuorolla.

Karjalan kielen šäilyttämini ta elävyttämini aina on ollun Uhut-šeuran kiikarissa. Ideja avata Kalevalašša kielipešä oli kytyn jo pitälti. Tämä hankeh alko toteuttuo vuotena 2000. Lapšien päiväkojissa avattih enšimmäini Karjalašša ryhmä, missä lapšien kera paistih vain karjalakši. Tämän projektin vetäjänä oli Helsinkin yliopiston oppilaš Annikka Pasanen. Tällä projektilla oli hyvie tulokšie.

Svetlana Staskoit'in johtamisen aikana Uhut-šeura on valvon kaikista tärkeimpyä tehtävyä – karjalan kielen ta kultuurin šäilyttämistä ta elävyttämistä. Näinä vuosina oli valmissettu ta lähetetty vetomukšie eri tahoilla kirjapainon šäilyttämiseštä, kotišeuvun musejošta, ompelutehtahan järještämiseštä, Veikko Pällisen – festivalin šiirtämiseštä Koštamukšešta Kalevalah, Šukujuuret-konferenššin järještämiseštä Kalevalašša, Uhut-šeuran palkinnon myöntämiseštä jäšenillä Andrei Tuomella ta Valentina Saburovalla.

On jatkun yhteistyö niijen šeurojen kera, ket ruatah karjalan kulttuurin hyväkši Šuomen puolella. Niijen kera on toteutettu monta yhtehistä projektie: «Runolaulun juuret ta veršot», «Lašten Piiri pieni pyöriy»-festivali. «Elokšen rihma» -projektih šaima avuššušta Kulttuuriministerijön kautti.

Nykyajan toimintua

Meijän šeuran toimintah iellähki kuuluu kielen šäilyttämini ta kehittämini, istorijan tutkimini, tietoja karjalaisien perintehistä ta tavoista šäilyttämini ta levittämini.

Autamma karjalan kielen opaššukšešša. Niin kuin muinaki vuosina jatamma karjalankielen ryhmien kannatušta.

Myö annamma päiväkojin piättäjillä pienie palkintoja ta niijen vanhemmilla kunnivokirjoja.

Projektijen rahotukšella järješšämmä kielikilpailuja ta palkičemma lapšie hyväštä opaššukšešta. Joka vuosi juamma palkintoja karjalan ta šuomen kieleššä mäneštynehillä opaštujilla.

Kahtena vuotena olemma jarještän Karjalan kielen kurššija aikuhisilla. Yhet tullah opaštumah ta muistelomah muamon kieltä, toiset tullah tuttavuštumah vienan karjalan kieleh.

Uhut-šeura joka vuosi järještäy ta pitäy «Uhtuan neičyt» ta «Kalevalan tähtöni» – koulukilpailuja. Šen voittajilla niise annamma palkintoja – onhan kilpailun tarkotuš karjalan kielen ta vanhojen tapojen šäilyttämini.

«Laukkukauppieš projekti», kumpasen pitimä vuotena 2012, noššatti lapšissa šuurta huomijuo ta kiinnoššušta kotišeuvun istorijah nähen. Uhutšeura autto järještyä Jalavan kauppah -matan Šuomeh.

Annamma palkintoja. Uhutšeuran tominnan alkuvuosina oli peruššettu palkinto parahalla kyykän peluajalla. Šiitä lähtien joka vuosi kešäjuhlissa palkičemma parašta kyykän peluajua ta šamalla myö autamma kyykkäpelin kehittämistä.

Oiva Mäkelän aikana oli peruššettu palkinto vuuvven parahalla näyttelijällä.

Še palkinto eri vuosina on luovutettu Lilja Nikutjevalla,Vladimir Denisovilla, Genadi Remšulla, Svetlana Staskoit'illa, Marija Mylnikovalla. Konša teatterin toimintua vielä ei uušittu, luovuttima palkintuo Vuuvven parahalla kantelehen šoittajalla. Viimekši šen šai Sergei Kozin, vanhin kannel-yhtyvehen šoittaja.

Meilä on yhteistyötä muijen yhteiskunnallisien järještöjen kera. Helsinkin Uhtua šeuran kera niise jatamma yhteistyötä.

Uhtua šeura on tuken poikijen «Kalevalan kontiet» jiäkiekkojoukkuvehta, hankkin pojilla jiäkiekko-šuojavaruštehie ta pelivälinehie. Jiäkiekkokaukalolla šaima lisyä valaisimie. Täštä šuuret passipot Jarmo Rantasella, ken kuletti kaikki ne meilä. Kiitämmä niise Kari Kemppistä ta SPR järješтyö enšiapukurššijen järješтämiseštä Kuhmošša. Näillä kurššiloilla on käynyn jo pari kymmentä henkie Vuokkiniemeštä, Kalevalašta ta Jyskyjärveštä.

Monivuotiset hyvät välit meillä on oltu «Kesselin»-ry&n kera. Yli 10 vuuvven aikana yhteištyönä olemma luovuttan stipentija šuomen ta karjalan kieleššä hyvin mäneštynehillä opaštujilla, piemmä yheššä Kaunehimmat joululaulut -illačču ja, on tullun jo perintehekši avunanto vanhoilla ihmisillä. Ape Nieminen anšaičču passipot omašta työštäh Vienan Karjalan hyväkši.

Täššä yhteyveššä pitäy mainita Markku Niemistä, Juminkeko-šiätijön piämieheštä.

Hänen projektijen avulla šaima valmehekši Uhut-šeuran talon alakerrokšen.

Šinne šijotetah Kantele-verštaš.

Yhteistyöštä muijen laitokšien kera

Arhippa Perttusella nimetyn kirjašton kera järješšämmä tilaisukšie, kumpasissa voipi šuaha tietoja Kalevalan tunnettujen ihmisijen elämäštä ta heijän toiminnašta. Šamoin yheššä pitimä Matti Pirhosen 105-vuotisjuhlan, Uhtuon kirjallisušliiton 40-vuotisjuhlan, Paavo Lesosen kirjan julkaistamisen-illačun.

Yhteistyötä Kalevalatalon kera on ollun jatkuvašti heti šen peruštamisešta alkuan.

N. Basalajevan johtama Kalevalatalo voit olla yhteistyökumppanin esimerkkinä.

Viime vuotena myö pitima yhtehisen projektin «Kielen šäilyttämini teatteriesitykšen kautti», kumpaseh hankkima rahua Kultuuriministerijöštä.

Monen vuuvven vaiti-olon jälkeh lavalla esiinty Kalevalan kanšanteatteri, kumpani toi šuurta iluo kaččojilla.

Juhlija

Omašša työššä käytämmä hyväkši lehti-julkaisuja Vienan Karjalan istorijašta ta kultuurista. Šamana vuotena Uhut-šeura järješti Kormušniemeššä Kanervačäijyt -juhlan, mi oli omissettu enšimmäisellä Uhtuon juhlalla. Myö tahtoma näyttyä, jotta šuan vuuvven jälkehki karjalan kieli eläy ta perintehet šäilytäh. Šiitä lähtien joka vuosi Uhtuon pruasniekašša Uhut-šeura tariččou juhlavierahilla kanervačäijyö.

Ikäihmisen päivänä myö piemmä pruasniekkoja šeuran jäšenillä. Toisinah tulou vierahie Šuomešta. Näissä illačuissa šuapi kuulla vaikka mimmosie mukavie juttuja vanhan ajan elämäštä!

Projektitoiminta

Monie vuosie Uhut-šeuralla on oltu hyvät kontaktit Karjalan tašavallan Kanšallišušpolitiikan ministerijön kera. Šieltä šuamma apurahua projektiloih, kumpaset toteutama Uhtuošša.

2011. «Veikko Pällisen laulufestivali» – šaima pityä jo kolmatta laulufestivalie Kalevalašša.

2012. «Uhtuon karjalaisien kešäpruasniekka «Kanervačäijy» -projekti kučču vierahie koko Vienan Karjalašta.

2013. «Kalevalan mua. Tiälä on meijän juuret...» – šaima tutkie ta tallentua tärkeitä tietoja kylän ošien istorijašta ta niijen nimilöistä. Šaima vanhan Uhtuon kylän keškiošan kartan.

2014. «Runonlaulajien mua» – tämän projektin aikana tutušsuttima lapšie Uhtuon runonlaulajien ta starinojen kertojien kera. Likopiäh tuli kaunis kompleksi, kumpani kertou karjalan viisahukšista ta runonlaulajista.

On ieššä vielä äijän ruatuo. Himottais kučču kaikkie, kellä Kalevala on kallis ta tärkie, meijän kera yheššä jatkamah tätä työtä.

Valentina Kovalenko,
nykyni Uhut-seuran johtaja